

Öppna fliken Bokmärken för att se innehållsförteckningen
Meny: Visa > Navigeringspaneler > Bokmärken

Jordägarna tvingas förhandla:

Skördestrejk slut Lönen upp 300 kr

KUNGSÄNGEN (augusti 1919). Folkskolläraren Oscar Sjölander i Kungsängen ledde den nyigen avslutade och framgångsrika strejken bland Upplands lantarbetare. Kontantlönen för en körkarl höjdes från ca 600 kr/år till 900 kr/år. Vidare tvingades arbetsgivarna att acceptera en kollektiv avtalsform och därmed har de i praktiken också erkänt den fackliga föreningsrätten.

Det behövdes bara en veckas strejk på de större gårdarna i Uppland för att tvinga jordägarna till förhandlingsbordet, men så hade också deras hållning till de illa lottade lantarbetarna betecknats som oförsvärbar i huvudstadens tidningar.

Det var i pingstas som Upplands Lantarbetare Förbund vid en konferens i en skogsbacke i Kungsängen beslöt att godkänna det avtalsförslag som utarbetats av Sjölander. När arbetsgivarna sedan helt förkastade förslaget sammankallades en extra konferens, vilken beslöt att strejken skulle utbryta den 29 juli. Sedan arbetsgivarna lovat att inleda förhandlingar återupptogs arbetet den 6 och 7 augusti.

Fackförening

Lantarbetarnas fackliga styrka har verkligen utvecklats mycket snabbt. Vi skall minnas att det är mindre än ett år sedan Bro Härads lantarbetarfackförening bildades den 15 september 1918 av Sjölander. Redan vid dess andra möte den 1 december konstaterade man att intresset för fackföreningsrörelsen bland lantarbetarna

spritt sig utanför Bro härad. Ett förslag om bildandet av ett uppländskt lantarbetarförbund mottogs med "stormande bifall" enligt protokollet.

Agiterade

Det är Sjölanders förtjänst att utvecklingen gått så snabbt. Han ägnade sex veckor av sitt sommarlov 1918 till en intensiv agitation på de större gårdarna i närheten av Kungsängen och han måste ha gått fram försiktigt eftersom han egentligen inte stötte på något motstånd från arbetsgivarna.

Det senare var märkligt eftersom Sjölander ganska snart efter sin ankomst till Kungsängen 1910 engagerade sig politiskt för socialdemokraterna och tog initiativ till bildandet av arbetarekommuner i såväl Kungsängen som Bro. Bro och Låssa arbetarekommun bildades den 2 april 1914 och senare samma år bildades en i Kungsängen.

Fotnot 1977. Sjölander blev 1918 ledamot av riksdagen och var den förste som där mer allmänt tog upp frågan om anknytning till lantarbetarproblemet. Hans

engagemang för lantarbetarna skapade så småningom en del personliga problem för honom i hans tjänstgöring som klockare och folkskollärare i Kungsängen. Myndighetspersoner från både skol- och kyrkhåll ville komma åt honom. Ivar Lo Johansson har i novellsamlingen Statarna skildrat en av de mer uppmärksammade händelserna, i berättelsen "De röstande statarna".

Även den stora uppländska skördestrejken 1925 leddes av Sjölander. De uppländska statarna fick i genomsnitt 10 kr högre årslön än statarna i övriga landet under hela 1920-talet. Sjölanders agerande som strejkgeneral finns även skildrat av Ivar Lo i novellen Avdelning 110. Strejken blev långvarig och hätsk med allvarliga sammandrabbningar mellan strejkande och "svartfötter" (strejkbrytare). Ett par gårdar i Upplands-Bro måste t o m fridlysas av länsstyrelsen.

En utförlig skildring av Sjölander och "hans" lantarbetarförbund finns i en omfattande studie av Curt Johansson kallad Lantarbetarna i Uppland 1918—1930 (1970). [B.Sandén]

Jordfolket – en bok om Sveriges lantarbetare

RT-Uppsala, 1954

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

P. ALBIN STRID

Jordfolkets väg till frihet Sid. 13

A. G. LINDGREN „ 81

De brukade andras jord

P. ALBLIN STRID „ 99

Stataren och staten

OLLE BURMAN „ 141

Lantarbetaren i litteraturen

P. ALBIN STRID „ 169

Med lantarbetarnas förtroende

A. G. LINDGREN „ 204

Dokument och data om svenskt jordbruk

„

Upplands distrikt

Oscar Sjölander och Upplands lantarbetarförbund 233

Lantarbetare i Upplands distrikt „ 243

Lantarbetarfackföreningar „ 659

Oscar E. Sjölander. Porträttet, som är taget 1920, har ställts till förfogande av den dödes efterlevande maka, fru Annie Sjölander. (Bildtext)

Oscar Sjölander

och

Upplands lantarbetarförbund

Ovanstående rubrik kan kanske för den oinitierade te sig en aning underlig. Fackföreningsrörelsen är som ingen annan företeelse uttryck för kollektivism, och de ledande inom större eller mindre enheter av den underordnar sig i regel massan och förblir anonyma. Men nu är det en gång så, att man inte kan nämna Upplands lantarbetarförbund utan att samtidigt uttala namnet Oscar Sjölander. Under hela den tid, då det, förstnämnda existerade som självständig organisation, kan man säga att Sjölander *var* förbundet. "Kring och med honom hade förbundet växt upp utåt såväl som inåt, och icke utan anledning spordes, hur det överhuvud kunde tänkas ett Upplands lantarbetarförbund utan dess allt i allo, Oscar E. Sjölander", skrev en annan av förbundets stöttepelare, A. E. Elmroth, ett par månader efter Sjölanders död i en tidningsartikel till förbundets tioårsjubileum I följande rapsodiska sammanställning av tidningsklipp och gamla manuskript, vilken inte gör anspråk på att vara någon uttömmande historik över Upplands lantarbetarförbund, måste det därför med nödvändighet bli i stort sett lika delar förbund

och Sjölander. Vi skall emellertid gå motsatt väg mot vad rubriken visar och först vända uppmärksamheten mot omständigheterna kring bildandet av de uppländska lantarbetarnas fackorganisation, som länge bedrev en fristående men effektiv verksamhet och först den 1 januari 1930 anslöt sig till Svenska lantarbetarförbundet. Vi citerar "En överblick av U. L. F:s födelse och tillvaro", en artikel i nr 22/1928 av förbundsorganet "Skogs- och lantarbetet". Den är författad av förbundsombudsmannen Gustaf Andersson, vilken var Sjölanders outtröttlige medhjälpare och i sin sidvagnsförsedda motorcykel skjutsade den sistnämnde i alla väder och på alla vägar till de förrättningar, som deras gemensamma arbete till lantarbetarnas fromma krävde.

Gustaf Andersson var ombudsman i Upplands lantarbetareförbund och tog under sin tid i dess tjänst intresserat del i arbetet för förbundsmedlemmarnas bästa. (Bildtext)

Efter ett intensivt agitationsarbete av vår nu avlidne ordförande Oscar E. Sjölander samlades en del intresserade lantarbetare vid Kungsängens skola söndagen den 15 september 1918 till konstituerande möte i och för bildande av en lantarbetarefackförening. Mötet som var rätt talrikt besökt öppnades av riksdagsmannen Sjölander, vilken även utsågs att leda dagens förhandlingar samt till sekr. Joh. Öberg, Kungsängen. Vid detta möte meddelade ordföranden om det agitationsarbete som han utfört under sex veckors tid och resultatet blev bildandet av Bro härads lantarbetarefackförening. Vid detta tillfälle antogs även stadgar, vilka förut varit gällande i Svenska Lantarbetareförbundets avdelning. Medlemsavgiften bestämdes till 50 öre för helbetalande och 25 öre för halvbetalande pr månad. Bland andra beslut må även nämnas, att fackföreningen endast skulle hålla möten fyra gånger årligen nämligen första söndagen i mars, juni, september och december månader.

I föreningens första styrelse blev Sjölander ordf., Vall, Öråker, v. ordf., Pettersson, Tranbygge, sekr., Liberg, Säbyholm, v. sekr., samt Joh. Öberg, kassör.

Att lantarbetarna vid detta tillfälle även voro politiskt intresserade visar deras beslut, nämligen att ansluta sig till det socialdemokratiska partiet. Ett beslut som kanske för vårt förbunds vidkommande varit nyttigt, ja, man kan med fullt fog säga, att detta var upphovet till bildandet av Upplands Lantarbetareförbund. Avdelningen beslöt nämligen att låta trycka ett upprop för spridning bland lantarbetarna, att dessa skulle organisera sig. Och så skedde även. Ty vid ett möte som senare hölls, närmare bestämt den 1 dec. 1918, då Bro härads lantarbetarefackförening hade sitt ordinarie möte, hade även lantarbetare samlat sig utom Bro härads gränser och efter en rätt så livlig diskussion beslöts att bilda ett uppländskt lantarbetarförbund. Förslaget mottogs med stormande bifall. Det beslöts bl. a. också, att Bro härads lantarbetarefackförenings styrelse skulle tills vidare fungera som förbundsstyrelse. Även beslöts, att varje gård skulle utgöra en lokalavdelning. Att stadgar skulle tryckas snarast och i överensstämmelse med Svenska Lantarbetareförbundets. Medlemsavgiften bestämdes vid detta tillfälle till 1 krona för helbetalande och 50 öre för halvbetalande medlem pr månad. Till mötet hade denna gång inbjudits greve Sparre, Brogård, baron Rålamb. Granhammar, m. fl., vilka herrar med fackföreningsmedlemmarnas tillåtelse tillkallade dir. Leufvén, såsom varande sakkunnig i lantarbetarefrågor. Direktör Leufvéns huvudämne utgjordes av ett kommittébetänkande i jordbruksfrågor, för vilka han i ett längre anförande redogjorde för dess fördelar, varefter ordförande Sjölander klargjorde för lantarbetarna dettas såväl för- och nackdelar. Greve Sparre och baron Rålamb talade för betänkandets goda

sidor och ansågo, att lantarbetarna för övrigt ingenting hade att klaga över, utan borde vara nöjda med sakernas ställning såsom de nu tedde sig. I detta betänkande ingick en passus, att arbetsgivarna skulle göra ett visst månatligt avdrag och insätta detta för arbetarens räkning i bank, där det skulle inestå tills beloppet uppgick till 2.000:- kr. för att sedermera användas som grundplåt vid inköp av egen torva på ålderdomens dagar. Flera av lantarbetarna yttrade sig i denna fråga, väl inseende som de sade, den goda tanken som fanns i detta, men de kunde icke förstå huru de på en lön av mellan 3 och 400 kronor skulle kunna avsätta något kapital, utan fordrade dessa en dräglig kontant lön i ett för allt och att sådana livsförnödenheter som gården producerade, fingo inköpas till självkostnadspris. Således, denna gång vunno arbetsgivarna intet, trots deras goda vilja att söka spela förmyndare för arbetarna. Mötet avslutades även denna gång med en uppmaning från ordföranden, att med kraft bedriva agitation för att få förbundet så starkt som möjligt. Beslöts även att nästa möte skulle hållas i mars månad 1919.

Vid detta möte redogjorde ordföranden för det agitationsarbete som bedrivits, vilket arbete icke bedrivits utan resultat. Medlemmarna kunde se framtiden an med stor glädje. Att lantarbetarnas ekonomiska ställning var dålig lyste fram på detta möte. Många voro de röster som höjdes för att omedelbart gå ut i strejk för att framtinga bättre villkor. Bl. a. beslöts att låta trycka en lönepetitionlista och skulle denna lista genom förbundsstyrelsens försorg översändas till arbetsgivarna senast den 15 april, svar skulle begäras till den 1 maj. Därest gynnsamt svar uteblev till denna tid, fick förbundsstyrelsen i uppdrag att sammankalla avdelningen till möte den 4 maj.

Som denna blygsamma begäran om ett extra lönetillägg månatligen icke av arbetsgivarna beviljades sammankallade förbundsstyrelsen till möte den 4 maj 1919. Det upplystes vid detta möte, att förbundsstyrelsen gått i författning om cirkuläret där arbetarna begärde en förhöjning av 30 procent av den kontanta lönen såsom ett extra dyrtidstillägg. Denna blygsamma begäran hade blivit synnerligen väl motiverad. Listor hade blivit tryckta i tillräckligt stort antal och utsända till varje arbetsgivare vars arbetare tillhörde förbundet. Trots det berättigade i arbetarnas krav hade arbetsgivarna på ett möte i Stockholm enhälligt beslutat att avslå densamma. Då detta resultat av den första lönepetitionen delgivits mötet, reste ett flertal av de närvarande ombuden som ett bestämt krav att kraftåtgärder ögonblickligen skulle vidtagas mot de oresonliga arbetsgivarna. Det kan dock påpekas, att det fanns en del arbetsgivare, dock ytterst få, som beviljade denna löneförhöjning. Ombuden yrkade på, att arbetsgivarna skulle delgivas, att omedelbara kraftåtgärder mot arbetsgivarna skulle vidtagas. Förbundets ordförande jämte ett fåtal ombud ställde sig emellertid fullständigt avvisande mot ett dylikt förslag. Det påvisades bl. a. att skall strejk lyckas, måste denna noga förberedas. Arbetarna hade i regel underskrivit kontrakt, som voro juridiskt bindande (1833 års le-gostadga). Vidare betonades från ordföranden samt en del ombud, att skall strejk tillgripas bör man strida om långt viktigare saker än ett fattigt dyrtidstillägg av 15:— kr. pr månad, varför dessa ansågo att det borde upprättas ett fullständigt avtalsförslag för jordbrukets arbetare. I detta avtal borde man begära full kompensation för den rådande dyrtiden, även skulle avtalet innehålla en del reformkrav för hela kåren. Efter en debatt på fyra timmar beslöts enhälligt att gå på denna linje. Det kan tyckas i dessa tider, att detta dyrtidstillägg som arbetarna då begärde på 15:— kr. i månaden är mycket stort i jämförelse med nuvarande tider, med de oerhörda förtjänster som jordbrukarna då hade. Åt ordföranden lämnades uppdraget att utarbete detta avtalsförslag på grundval

av den diskussion som förts. Avtalsförslaget skulle tryckas och utsändas till avdelningarna för att definitivt fastställas vid en konferens som skulle hållas vid pingst. Mötet uttalade även vid detta tillfälle sin skarpaste protest mot arbetsgivarnas ovilja att bereda lantarbetarna bättre existensvillkor, en i sanning berättigad protest. I händelse att arbetsgivarna skulle vägra vår organisation underhandling samt bättre löneförmåner skulle organisationen tillgripa alla till buds stående kraftmedel för att framtinga ett beviljande av dessa krav. Beslöt att förbundet skulle hålla konferens under pingsten 1919. Under mellantiden skulle ett intensivt organisationarbete bedrivas av samtliga organiserade arbetare samt ålades varje medlem av förbundet att kraftigt förbereda sig för eventuellt kommande strider. Detta skulle framför allt ske därigenom, att varje medlem ålade sig sträng sparsamhet, för att därigenom om möjligt spara något av den kontanta lönen samt av naturaförmånerna. Något strejkunderstöd från förbundet kunde medlemmarna icke påräkna emedan organisationen var alltför ung, och således icke hade samlat någon strejkkassa. Även uppdrogs åt ordföranden att utarbete en vägledare för arbetarna vid en eventuell strejk.

Med anledning av att vi avvaktade svar från arbetsgivarnas fullmäktige angående vår begäran om underhandling hölls ingen konferens förrän den 27 juli, där ordföranden föredrog en skrivelse och telegram från lantarbetsgivarnas fullmäktige. Fullmäktige ansågo sig icke kunna ingå på underhandlingar med mindre än att ett nytt löneavtalsförslag avlämnades från förbundet till den 22 juli. Då tiden var för knappt tilltagen och förbundsstyrelsen icke hade några direktiv att följa kunde denna framställning icke villfaras. Detta var från fullmäktiges sida förhållningspolitik, vilka samtliga ombud icke ansågo sig kunna gå med på och det enda svar som från förbundets sida kunde givas var strejk. Som ett exempel på stort intresse vid detta tillfälle kan nämnas, att konferensen som ursprungligen var beräknad att hållas i Kungsängens folkskola, men det visade sig att denna lokal var för liten, varför samtliga närvarande tågade upp i en närliggande skog och där gingo diskussionens vågor höga. Den parlamentariska hållningen var icke heller den bästa, svordomar i mängd över arbetsgivarnas sätt att behandla sina arbetare, att lantarbetarna leda visades tydligen. Många av ombuden, som trots att det var söndag, hade träskor på sig. Ej heller var vägen för lång för någon. Många hade rest ett 10-tal mil på cykel för att med sin närvaro göra sitt bästa. Avdelningarnas ombud inrapporterade läget inom respektive avdelningar. Inom avdelningarna hade fattats beslut att utan tvekan gå till aktion för det rättvisa krav som framställts till hrr arbetsgivare. Efter framställd proposition beslöt enhälligt över hela linjen att gå i strejk från och med onsdagen den 30 juli med undantag av Gimoarbetarna, som på grund av vissa omständigheter icke kunde gå i aktion förrän fr. o. m. den 1 augusti. Vidare beslöt att därest icke underhandlingar kommit till stånd tredje dagen efter påbörjad strejk, mjölknings- och djurskötarestrejk skulle vidtagas fr. o. m. fjärde strejkdagen. Ett beslut som dock aldrig behövde gå i uppfyllelse, enär arbetsgivarna efter tre dagar läto tala vid sig. Även bör nämnas, att vid Veckholm hade strejk påbörjats redan den 12 juli och redogjorde ombudet för situationen därstädes, och fanns ingen anledning att befara strejkbryteri utan voro de strejkande fullt eniga. Konferensen avslutades denna gång med en allvarlig uppmaning från ordföranden till avdelningarnas ombud att göra sitt bästa för ordningens upprätthållande under strejkdagarna och vaka över att ingen om sin heder mån arbetare stod utanför sin organisation.

En bild, från Upplands lantarbetarförbunds första egentliga kongress 1923. Fotografiet är taget på gården till gamla Folkets hus i Uppsala. (Bildtext)

Koncept till anförande 'nedtecknat' av Oscar Sjölander. (Bildtext)

Som resultat av strejken kunde de uppländska lantarbetarna inregistrera betydande förbättringar i sina anställningsvillkor. Lönen blev 900 à 1.100 kronor i stället för att den förut varit 300 à 400, jämte andra förmåner. År 1925 kom förbundets andra strejk, som främst utkämpades för att stävja arbetsgivarnas strävan till lönereduceringar. Denna gång varade strejken ungefär fyra veckor. De nämnda konflikterna blev av lättförståeliga skäl orsak till en icke obetydlig manspillan inom förbundet, men mycket tack vare Oscar Sjölanders hängivna arbete stod organisationen rycken och höll alltjämt ihop. Uppland blev ett av lantarbetarrörelsens säkraste fästen, och efter sammanslagningen framstod det och framstår det alltjämt som ett av de mest välskötta distrikten inom förbundet.

Vem var då Oscar Sjölander? Något av vad han gjorde har väl framskyntat i det som berättats hitintills. Men mannen bakom verket...? Vi låter här Sjölander själv berätta sina upplevelser och minnen från 1902 fram till 1926, två år innan den förtidiga döden ryckte bort honom. Det är en liten levnadsbeskrivning, författad av honom själv men förmodligen icke tidigare publicerad.

I mina tankar går jag tillbaka till våren 1902. Jag minns så väl skaran av unga män, fyllda av mod och hopp, nyvordna skolmästare, vid deras lilla avskedssexa på Växiö järnvägsrestaurant. Det var vår i sinnet och vår där ute. Då junimorgonen inbröt höllo ännu kamraterna samman.

Med vördnad och aktning hade vi aftenen förut böjt våra huvuden inför våra gamla lärare. Vi kände för dem på ett sätt som icke förut. Inför varandra hade vi avgivit Bragelöften. Vi skulle verka i det tysta på de fredliga bragderns mark. Vi skulle hålla samman, vi skulle åter träffas.

Hitintills hade arbetet varit av lekande natur. Nu gällde det att bryta mark, att göra en insats i livet, vara våra medmänniskor till gagn och nytta!

En liten småländsk folkskola av mycket anspråkslös typ i min egen hemsocken, Alsheda församling, blev mitt första verksamhetsfält. På samma plats hade förut författarinnan "Hilles Grane" arbetat bland de små ofördärvade barnasjälarna.

Efter avlagd organist- och kyrkosångareexamen förde mig ödet till Uppland. Först verkade jag som lärare i norra delen av Uppland bland hederliga bönder. Men hågen förde mig närmare Stockholm, och 1910 erhöll jag min nuvarande plats i Stockholms-Näs, en bland vårt lands vackraste trakter. Jag erfor en arbetsglädje som icke tillförne. Tyvärr kom jag i konflikt med mitt skolråd, som bestod av högadliga personer, mest militärer.

De ansågo, att folkupplysningen inte precis var av godo. Barnens arbetskraft lämpade sig mera för jordbruket. "Lär barnen arbeta, och folket att det intet begriper", var amiral W. Dyrssens order till mig, då jag begärde nya läseböcker i de mycket gamla och fullständigt utslitna böckernas ställe.

Då jag nedlade en allvarlig gensaga mot herr Dyrssens uppfattning och hans bristande ansvarskänsla som ledamot av skolrådet, röt översten greve Björnstierna åt kyrkoherden i församlingen: "Kör ut klockaren", varpå den stackars prästmannen med darrande stämma gengälda, att, huru gärna han ville det, kunde han icke med stöd av

lagen göra det, utan vädjade till mig att frivilligt avlägsna mig för att därigenom undvika obehagliga känslor hos de högt uppsatta männen.

Denna vädjan väckte hos mig endast löje, och herrarna fingo bekväma sig med ett flera timmars långt sammanträde.

Stridshandsken var nu kastad. Skulle jag feigt draga mig tillbaka, eller skulle jag upptaga densamma. Jag valde det senare, väl vetande alla svårigheter, som skulle möta mig. Min plikt var att stå på skolans bästa. Herrarna innehade all makt. Det fanns icke ett bondehemman i hela församlingen. Barnens föräldrar, i regel endast statare, voro icke heller så välvilligt stämda mot skolan. Detta gjorde ju min ställning mera vanskelig. Efter tre års mödosamt arbete hade jag dock vunnit deras fullständiga förtroende.

Samarbetet med dessa, de fattiga lantarbetarna, drev mig att fatta en klar politisk ståndpunkt.

Själv hade jag gammal böjelse till revolutionära idéer från det berömda franska ti-devarvet. Det var därför icke svårt att finna mig till rätta på den politiska arenan. År 1914 begärde jag mitt inträde i Soc. Dem. partiet samt uppsattes samma år som riksdagsmannakandidat utan min förskyllan eller värdighet. Jag hade då bildat ett flertal arbetareorganisationer och intensivt deltagit i arbetarrörelsen. Vid riksdagsmannavalet 1917 placerades jag på valbar plats och har sedan dess tillhört Riksdagens II kammare samt är första suppleant till I kammaren för Stockholms och Uppsala län jämte ledamot av Upplands läns landsting. Har dessutom blivit invald i en hel del kommittéer och styrelser för bildningsanstalter m. m.

Mitt huvudintresse har jag dock ägnat åt lantarbetarekåren. I mitt eget landskap har jag samlat dem i en organisation, vars ledare och ordf. jag är.

Detta skedde 1918. Sedan dess har jag varit befriad från all tjänstgöring vid folkskolan. Organisationen håller ständig vikarie åt mig, och har jag på så sätt kommit bort från själva skolarbetet.

Det gamla högadliga skolrådet har fått vika för moderatare krafter. Efter författningsreformen blev det ersatt med 6 st. statkarlar. Detta betecknades som en allvarlig revolution inom vår församling.

Arbetet för lantarbetarekårens bästa, har givit mig ett större, rikare och framför allt intressantare arbetsfält. I vissa fall har jag lyckats mera, än jag vågat hoppas. Sammanhållningen har varit sällsynt präktig, varför Upplands-Södertörns lantarbetare kunnat gå i spetsen för hela lantarbetarekåren i vårt land.

Genom arbetet med lantarbetarna har jag också sökt väcka deras intresse för folkskolan. Detta har också lyckats i en viss grad.

Inom Stockholms-Näs församling har förbättringarna på skolans område varit betydande. I stället för att stå oförstående för skolans och därmed barnens bästa, ha lantarbetarna numera börjat omhulda folkskolan.

I herrgårdsocknarna inneha de i regel majoritet. Socknarna med bara statkarlar äro i dessa trakter ej längre något avskräckande för en skolmästare. Begåvningar finnes inom alla samhällslager och ej minst där.

Den dag, jag började att samarbeta med dem, har jag ej behövt ångra. Men detta samhällslager behöver ytterligare ryckas upp och stödjas. Mitt arbete är nu av mycket mera omväxlande natur. Läraregärningen har jag således ej övergivit, fastän föremålen växlat väsentligt. Det finnes år, då jag måst hålla över 100-tals upplysningsföredrag inför oftast mycket intresserad publik.

Uppenbart är, att jag på grund av min verksamhet förskaffat mig massor av fiender.

Men de ha dock ej kunnat tillfoga mig eller min rörelse någon skada, ehuru åtskilliga försök förgäves blivit gjorda i den riktningen. Den förut rådande storherremakten är nu fullständigt bruten, varför arbetet blivit betydligt underlättat.

Oaktat jag praktiskt taget bytt om verksamhet, känner jag mig dock med starka band fästad vid folkskolan och dess verksamhet.

I riksdagen har jag tyvärr ej haft tid att syssla med skolfrågor. Vår duktige "Värner" har varit specialist på det området m. fl. Jag har mera ägnat mig åt sociala frågor, icke minst lantarbetarefrågor, och tillhör jag f. n. jordbruksutskottet. Själv har jag en lantegendom, som jag ägnat åtskilligt intresse.

Ju fler järn man har i elden, desto mera håller man sig vaken. Det gäller bara att arbeta.

Kungsängen räknas till Stockholms omgivningar och har mycket goda förbindelser med huvudstaden, varför jag även under riksdagsperioden bor i mitt hem, där även förbundsexpeditionen är inrymd, med en hänförande utsikt över stora Mälarefjärdar och öar.

Där trivas jag och min lilla hustru utmärkt. Vi ha kämpat gemensamt i 20 år, och båda ha vi gemensamma åskådningar och äro aktiva deltagare i det politiska livet. Min hustru var den första kvinnan i Uppsala läns landsting samt innehar en hel del offentliga uppdrag. Vi ha en dotter, solstrålen i hemmet.

Efter många vedermödor och strider har jag erhållit rik belöning, större än jag egentligen varit värd.

Min ungdoms ideal har jag aldrig svikit. Det har för mig varit vägen till lycka och framgång och fyllt mitt inre med värme och inre tillfredsställelse.

"Skogs- och lantarbetet" var namnet på Upplands lantarbetarförbunds eget organ, vilket grundades av Oscar Sjölander 1920 och redigerades av denne fram till 1928. Första sidan på det tidningsnummer, som meddelade förbundsordförandens död. (Bildtext)

Den 11 augusti 1928 fick Upplands lantarbetare sorg. Oscar Sjölander avled i sitt hem i Kungsängen, endast 48 år gammal. Han jordfästes i Stockholms-Näs kyrka under en enorm tillslutning. Mer än 400 lantarbetare hade slutit upp för att följa sin avhållne förbundsordförande till graven. Bland de många kransarna märktes en av röda polyantharosor och vit gladiolus samt med blågula band från Sveriges riksdag. Vid båren framträdde den dödes efterträdare som förbundsordförande, landstingsman A. E. Elmroth från Tierp, och tolkade förbunds- och styrelsekamraternas tack i följande ord:

Ett sorgebudskap har gått ut bland framförallt Upplands lantarbetare! Deras organisations skapare, de tusende andarnas väckare, centralgestalten i denna mäktiga folkrörelse är ej mer. Sedan länge har buden från sjukbädden oroat tusende klappande hjärtan i dessa bygder men i det längsta ville det mänskligt eviga - hoppet - att ledaren åter måtte återvinna hälsan, åter som tillförne få se honom i främsta ledet för denna omfattande folkrörelse. Men hoppet sveks, och i dag stå vi vid vännens, skaparens och ledarens bår.

"Det blir så tomt i skogen då den stora eken faller." —

Med rätta kunna de orden sägas från Upplands lantarbetare då deras man nu inte är mer. Det har stått strid kring det namn som för lantarbetarna kom att bli en fana. I arbetarrörelsens hävder skall han dock alltid stå med minnande om mannen som stred och föll på den post, från vilken offentlighetens strålkastare nått honom.

Men vi skulle icke vara värdiga att räknas som enkla soldater i denna folkarmé han så starkt bidragit att skapa, om vi inte här vid hans bår skulle giva ett löfte att fortsätta det verk som Oscar Sjölander vigt sitt liv åt.

I den andan och med den förtröstan bringar de närmaste kamraterna — förbundsstyrelsen — dig ett tack för vad du gjort och må mullen i din hembygds jord, dit ditt stoft nu snart skall föras bli dig lätt.

Vila i frid efter din mänskligt att döma alltför korta men så betydelsefulla dag.

A. E. Elmroth, Oscar Sjölanders efterträdare som förbundsordförande och f. n. ordförande i Uppsala läns landsting. Fotografiet är från slutet av 20-talet (Bildtext)

I titelrutan på förbundsorganet "Skogs- och lantarbetet", som Oscar Sjölander grundade 1920 och som han redigerade till sin död, stod förutom de nödvändiga faktiska uppgifterna också två deviser: *Kunskap är makt. — Enighet ger styrka.* Dessa ord kan i sin koncisa klokhet sägas sammanfatta de grundsatser, som utgjorde drivfjädern för Sjölander i hans oegennyttiga arbete för Upplands lantarbetare. Ett arbete, som ledde till uppkomsten av Upplands lantarbetareförbund och de materiella förbättringar, som följde av förbundets verksamhet — och vilka de nu levande lantarbetarna alltjämt tillgodogör sig.

A. G. L.

Till Upplands strejkande lantarbetare

Sedan den av regeringen tillsatta medlingskommissionen sammanfört parterna i arbetskonflikten vid de Uppländska jordbruken till underhandlingar och förutsättningar för överenskommelse föreliggande, har styrelsen för Upplands lantarbetarförbund beslutat avblåsa strejken från och med torsdagen **den 7 aug. kl. 12 middagen eller omedelbart som denna order erhålles.**

De förhandslöften, som givits, äro följande:

- 1) Föreningsrätten erkännes.
- 2) Kollektiva avtalsformer
- 3) Förbättringar i löne- och anställningsvillkor.
- 4) Inga trakasserier mot strejkande arbetare.

Då dessa för oss så betydelsefulla förhandlingslöften givits och förlikningskommissionen icke medlar utan att arbetet återupptages på samtliga gårdar i Uppland, skola de i strejken deltagande samtliga arbetarne ovillkorligen återupptaga arbete.,

Den, som icke lyder order, anses som utgången ur förbundet, och befattar sig icke förbundet med dylika medlemmar.

Skulle mot förmodan icke sådan uppgörelse kunna träffas, att arbetarnas intressen bliva vederbörligen tillgodosedda, kommer striden att återupptagas, så snart förhandlingarna strandat, men då kommer strejken att utbryta i samtliga landskap, där organiserade lantarbetare finnes, således i det närmaste över hela Sverige.

I så fall kommer ny order att utfärdas.

Meddela ofördröjligen denna order till alla kringliggande gårdar, där strejken gripit ankring sig. Vi sakna adresser till de flesta.

Kungsängen den 6. aug 1919

Uppländska lantarbetareförbundets styrelse

gm

Oscar E. Sjölander.

Vid mötet beslöts en allmän lönerörelse. Till att börja med skulle petitionslistor utsändas med begäran om extra dyrtidstillägg. Svar skulle begäras till den 1 maj. »Därest gynnande svar uteblev till denna tid» skulle avdelningarna sammankallas till den 4 maj. Vid mötet den 4 maj kunde styrelsen konstatera, att lantarbetsgivarna på ett gemensamt möte i Stockholm enhälligt beslutat *avslå* arbetarnas blygsamma begäran. Vid mötet uppstod »vapengny» bland de församlade ombuden — som enligt protokollet »hade rösträtt jämväl för de hemmavarande» — och man ville omedelbart »sätta kraft bakom orden», yrkanden, som ordföranden bestämt motsatte sig, enär »medlemmarna och förbundet» var för litet rustade härtill. I stället beslöts upprätta ett formellt avtalsförslag vari skulle begäras full kompensation för dyrtiden, samt en »del reformkrav för hela kåren». I den händelse arbetsgivarna skulle vägra underhandlingar och 'bättre lönevillkor »skulle alla till buds stående kraftmedel tillgripas», för att framtvinga ett beviljande av dessa.

Mötet avslutades med att ordföranden uppmanade medlemmarna att väl förbereda sig för eventuellt kommande strider. Bl. a. skulle varje medlem ålägga sig sträng sparsamhet för att därigenom om möjligt spara något av den kontanta lönen och naturaförmånerna.

En återblick på den redan gångna tiden tarvas här ; vid den förberedande star-ten den 1 december 1918 fanns 140 medlemmar. Under januari månad 1919 ökades antalet till 305, i februari till 587, mars till 858, april till 1.181 och maj till 2.136 medlemmar.

Den 8 juni 1919, under själva pingsten, hölls ett möte där Sjölander kunde rapportera medlemsframgångarna, men samtidigt också lämna besked om att begärda dyrtidstillägg avvisats av lantarbetsgivarnas organisation. En ljusglimt i bedrövelsen var emellertid att enskilda arbetsgivare i viss utsträckning visade sig tillmötesgående. De då *utgående* genomsnittliga lönerna var:

Årslönen kr. 240: —, 160 kg. vete, 700 kg. råg, 400 kg. korn, 40 kg. ärter, 3 liter mjölk, 7 famnar kastved, 12,5 ar potatisland, övertid och söndagsarbeten betalades med 25 öre i timmen. Hustruns arbete betalades med 1 : — kr. om dagen på sommaren och 75 öre om vintern. För mjölkning betalades 0,6 öre per liter. De allmänna bestämmelserna reglerades medelst hänvisning till legostadgan av den 23 november 1833 och beträffande uppförande till §§ 10 och 14 samma stadga och ändock torde ovan återopade och delvis återgivna »*Städjebevis och Tjänstekontrakt*» ingalunda tillhöra de sämsta på den tiden. Det var på sådana löner som arbetarna i april 1916 begärde extra dyrtidstillägg av 10 kr. per månad, varpå arbetsgivarna svarade nej.

"Nu gäller det att kämpa".

Den 23 juli 1919 utfärdade förbundsstyrelsen en kallelse till avdelningarna att delta i en extra konferens i Kungsängen den 27 juli, och kallelsen kan till sin ordalydelse vara värd att räddas undan glömskan:

Kungsängen den 23 juli 1919.

Kamrater.

Vi hälsa Eder hjärtligt välkomna till vårt förbund.

Rätt så kamrater.

Nu gäller det att kämpa.

Sänd ombud till vår konferens i Kungsängen söndagen den 27 dennes kl. 12,30. Om

Ni inte hinner välja ombud kallar jag härmed Eder som ombud.

Kom säkert. *Tag matsäck med.*

Kamratligen

Oscar E. Sjölander.

Vid mötet erhåller ombudet den materiel vi kunna stå till tjänst med.

Till denna konferens infann sig trots den korta varseltiden inte mindre än 143 ombud. Enligt protokollet beslutade konferensen enhälligt att strejk skulle tillgripas från och med onsdagen den 30 juli 1919, dock med undantag för lantarbetarna vid Gimo, som på grund av några särskilda skäl inte fick börja sitt strejkdeltagande förrän från och med den 1 augusti. Vid godsens och gårdarna i Veckholm hade redan den 12 juli strejk brutit ut. Redan då synes lantarbetarna varit införstådda med att endast extra skäl borde påkalla strejk bland lagårdspersonalen. Strejkbeslutet innebar att dessa icke skulle utan vidare nedlägga arbetet, utan endast om icke underhandlingar på basis av arbetarnas löneförslag kom till stånd senast tredje strejkdagen, de då först skulle uttagas i strejk från och med den fjärde dagen efter det att strejken proklamerats. Om emellertid, heter det vidare i beslutet, arbetsgivarna lämnade mjölken till lika fördelning mellan arbetarna, skulle mjölkning få ske i vanlig ordning och den nödvändigaste djurskötseln få utföras.

Uppgörelse i sikte.

Denna de uppländska lantarbetarnas heroiska och historiska konferens behandlade emellertid inte endast strejkfrågan, utan hann därjämte också med att behandla tjänstehjonsstadgans vara eller inte vara.

Vid konferensen beslutades även »anslutning till Sveriges socialdemokratiska arbetarparti genom arbetarkommunerna å respektive orter». Dessutom beslutades att förbundet och avdelningarna skulle med hälften var bidra med prenumerationspriset för Upplands Folkblad för år 1920.

Den beslutade strejken pågick som förut nämnts från och med den 30 juli till torsdagen den 7 augusti kl. 12 på dagen. Den 1 augusti 1919 tillsatte regeringen en medlingskommission med direktiv att dels söka åstadkomma förhandlingar och dels få (den kollektiva avtalsformen införd och slutligen att på basis av parternas förslag söka uppnå uppgörelse. På grundval av dessa direktiv, som av kommissionen meddelats de strejkande lantarbetarna, ansåg sig förbundsstyrelsen omedelbart böra utfärda order om att arbetet skulle återupptagas. (Se ovan)

Den av regeringen tillsatta medlingskommissionen förelade parterna ett löneförslag av följande innebörd:

Vanlig kördräng: Kontant årslön 900: — kr. 600 kg. råg, 250 kg. vete, 400 kg. korn, 50 kg. ärter, 4 liter oskummad mjölk per dag.

Rättare, kreatursskötare, kuskar m. fl.: Kontant årslön 1150: — kr. och stat i enlighet med föregående.

Inom samtliga grupper tillkom dessutom allmänna bestämmelser rörande bostadens och vedens beskaffenhet, läkare och medicin.

Mjölkningsarvodet bestämdes till 1,5 öre per liter.

Den allra betydelsefullaste vinsten var måhända passusen : *Föreningsrätten skall å omse sidor lämnas okränkta.*

På basis av detta ,medlingskommissionens förslag kunde den 20 augusti 1919 uppgörelse för första gången träffas om riksavtal och lokalavtal för Uppland och Södertörn. För skogsarbetet kunde likaså avtal träffas den 8 oktober 1919. Sedan strejken blivit bilagd, men verkningarna av densamma länge än fortsatte att ge genljud i de uppländska statarbygderna, begynte det stora agitationsarbetet på fullaste allvar. Det behövdes också och den våldsamma medlemstillströmningen

under de första åren visade sig vara föga bestående. Sedan strejken var över, och de förbättrade löne- och arbetsvillkoren trädde i kraft lämnade en mycket stor del av medlemmarna rörelsen. De pålitligaste och värdefullaste inom medlemskåren stannade dock kvar och höllo ut även under nedgångsperioden.

Arbetsgivarna söker ta revansch.

Redan vid det första avtalsårets slut eller närmare bestämt den 24 oktober 1920 sökte arbetsgivarna taga revansch för vad man året innan »varit nödd och tvungen medgiva». Samma år upptogs för första gången frågan om sammanslagning av de båda förbunden, Upplands lantarbetareförbund och Svenska lantarbetareförbundet, men det skulle ännu dröja 10 år innan den tanken förverkligades. Under 1920 upptogs också till behandling frågan om, höjning av kontingenten utifrån två synpunkter, dels att söka skapa en strejkkofond, men dels också till att stärka förbundets ekonomiska ställning. Om dessa projekt fick avdelningarna rösta, och det gällde närmare bestämt tre alternativa förslag från förbundsstyrelsen ifråga om bildandet av en strejkkofond.

Avdelningen i Järfälla t. ex. biföll enhälligt vid omröstning att i enlighet med förbundsstyrelsens förslag, alternativ I, anvisa 20: — kr. i grundplåt till en strejkkofond samt 4: — kr. i månadsavgift. I stort sett syntes förslaget om särskild strejkkofond i allmänhet inte accepteras. Sålunda skriver avd. nr 55, Edebo, att avdelningen befarade att medlemsantalet skulle »smälta som smör i solsken» om förbundsstyrelsens förslag till uttagande av medel till strejkkofond skulle verkställas och hemställde på möte den 14 november 1920 om uppskov ett år med frågan. En avdelning anförde att förbundsstyrelsen troligen glömt bort att det snart blev jul och »då var det mycket och ett och annat» som pengarna måste användas till.

Upplands Lantarbetarförbund - demonstration i Kungsängen 1925

</subjects/demonstration1925.htm>

[UKF:s Startside](#)

[Ämnesområden](#)

Stor demonstration i Kungsängen!

Med anledning av frihetsdagen hålles

Stor Kamratfest i Kungsängen

Söndagen den 7 juni kl 12.30 e.m.

Samling sker vid Kungsängens järnvägsstation kl 12. och avtågar demonstrationståget

kl. 12,30 e. m. till Kungsängens festplats

Stor musikkår från Stockholm medverkar

Anmodade att tala äro:

Försvarsministern Per Albin Hansson

och

Jordbruksministern Sven Linders,

Stora festanordningar äro vidtagna.

Flera basarnöjen.

Vid dansbanan medverkar musikkåren till kl. 11,30 e. m.

Samtliga kamrater inbjudas att deltaga i demonstrationen. Avdelningarna uppmanas att medtaga sina standar!

V Ä K L O M N A !

K O M M I T T E R A D E

Bilden är fotograferad från kyrkskolan i Kungsängen. Den låg på platsen för parkeringen vid vägen upp mot Kungsängens kyrka. Till vänster utanför bilden ligger hembygdsgården. Vägen där demonstranterna befinner sig finns ej kvar. Talare var bl.a. Per Edvin Sköld. Mötet ägde rum 7 juni 1925. Strejken bröt ut 13-14 juli. Se Ivar Lo-Johanssons novell Avdelning 110.

1925 års strejk gav inte alls samma utdelningen som 1919 års skördestrejk.

I jubileumsskriften 1944 sägs det:

"Arbetsgivarnas motstånd mot alla lönehöjningskrav fortsatte även vid förhandlingar inför förlikningskommissionen och resignerat konstaterar förbundsstyrelsen i sin förut citerade berättelse över strejken att 'varken arbetsgivare eller arbetare kunde tillskiva sig någon avgörande seger'. Dock påpekar förbundsstyrelsen att för omkring 2/3 av förbundets medlemmar var det möjligt att göra upp på av arbetaren fastställda minimikrav. Dessa minimikrav, som gällde för de separata uppgörelserna innebar i löner för årsanställd kördräng 630:-, för djurskötare 700:-, för kuskar m.fl. 775:-, samt för tjänare i husbondens kost 575:- . och timlönen för arbetare utan alla förmåner var 45 öre.

Skogs- och Lantarbetet

Organ för fackligt organiserade skogs- och lantarbetare i Uppland och Södertörn
Utgiven och redigerad av ordföranden i Upplands lantarbetarförbund, Kungsängen

Kunskap är makt

Redaktör: Oscar E. Sjölander

Enighet ger styrka

Nr 16 Den 31 Aug. 1928 8:e årg.

Förbundsordf. O.E. Sjölanders begravning

En banbrytare, ordnare och ledare fördes i vemodstygnt sorgetåg söndagen den 19 augusti till sitt sista vilorum. En målsman och samlade gestalt för landsbygdens små. Upplands lantarbetareförbunds skapare och dess anförare under ett decennium Oscar Sjölander följdes då för sista gången och under inseglet av de tre skovlarna mull av de sina. I ett halvt tusental från vitt skilda bygder av Uppland hade de infunnit sig vid hövdingens stoftbegängelse, dessa små, för vilka han i livstiden varit föresprakaren och den ordnande viljan. Med blottade huvuden och sorgträngda hjärtan erforo de andakten, som knöt dem samman invid kistan, under åminnelsestunden utanför hans hem. Och därifrån ledsagade de honom så långt dagen medgav på vägen till hans sista gömma.

När det imponerande begravningståget lämnade sorgehuset företrädde det i spetsen av Upplands lantarbetareförbunds ståtliga standar samt musikkåren Linnea från Stockholm. Efter dessa följde libbilen samt trenne lastbilar med kransar och blommor samt ett antal kransbärare. Här näst kom bilkortegen med de närmast sörjande och slutligen arbetarorganisationernas fanborg, räknande ett trettiotal florbhängda fanor och standar. bakom vilka sedan följde i procession det halva tusendet av landsbygdens arbetande folk, som i den hädangångne sett den ledande kraften. Med sina fälttecken i fanborgen tågade där följande lantarbetarfackföreningar: Västra Ryds, Bro, Lossa, Håtuna, Bålsta-Vattholma, Tillinge-Svinnegarns, Södra Trögds, Övergrans, Grödinge, Skepptuna., Fågelbro, Bännebols, Gimo, Forsmarks, Österåkers, Salems, Funbo, Gustavsbergs, Roslags-Näsby, Hammarby, Sånga och Skå, Ekerö, Västertälje, Lidingö, och Bondkyrko. Dessutom ett par arbetarekommuner.

I kyrkan i Stockholms-Näs bildade standaren och fanorna efter likföljets intåg likaledes borg, dels framme i koret, dels utefter gången. Ingångsmarschen åtföljdes av psalmen 581, varefter kand. O. Veirulf från Wiks folkhögskola bidrog till aktens högtidlighet med en

solosång från kyrkläktaren, därifrån en förstärkt kvartett ur Stockholms arbetaresångförening även biträdde med körsång under ledning av hr Paul Magnusson.

Jordfästningen förrättades av komministern i församlingen Carl Östberg vilken i samband härmed och med utgång från bibelorden hos Esaia: "Du lyktar dagen för mig förrän aftonen är kommen", i sin dödsbetraktelse över den avlidne gav en utmärkande och i hög grad vinnande tolkning av, hurusom dennes uppgift som ledare och uppfostrare alltmer vidgat sig under årens lopp från den dag för omkring 18 år sedan, då den bortgångne kom till församlingen som barnalärare och till hans senare år, då han stått som den folkbildningsintresserade fostraren för den uppländska bygdens lantarbetarmassor. Efter jordfästningen sjöng så kand. Veirulf från orgelläktaren "Mina levnadstimmar stupa", och kören "Mitt liv är en våg", varefter vidtog psalmsång samt begravningsmessa, varunder sångpartierna utfördes av pastor P. Gyberg från Stockholm, och välsignelsen lästes av kyrkoherde Carl Widman i V. Ryd.

Härpå följde en rad tal och kransnedläggelser vid bären. Landstingsman A. E. Elmroth, Tierp, frambar sålunda i djupt erkännssamma ordalag förbunds- och styrelsekamraternas inom Upplands lantarbetareförbund tack och farväl till förbundets skapare och den verksamme ledaren för detsamma allt sedan organisationens start.

För Uppsala läns socialdemokratiska partidistrikt talade riksdagsman Borg, Skutskär, för Uppsala läns landsting riksdagsman Wahlmark, för landstingsgruppen landstingsman Sundkvist, Litslena, för socialdemokratiska partiets kretsstyrelse i södra Uppland gjutare John Larsson, Enköping, för Enkpingens arbetarekommun red. G. Johansson, Enköping, för vännerna rektor Nat. Hedlund, Råsunda, för Uppsala läns folkhögskola och lantmannaskola å Wik, dess lärarekår och nuvarande samt forna elever rektor Sven Kerzén. Under tonerna av Chopins sorgmarsch utbars därefter kistan.

Från kyrkan fördes kistan så till Kungängens järnvägsstation för att redan samma kväll föras vidare till Alsheda i Småland, där gravsättningen av densamma ägde rum på tisdagen. Vid stationens bragtes den döde ytterligare en rad minnesvärda hyllningar.

Kyrkoherde Widman framförde därefter ortens tack och avsked. Lärare Julius Fredriksson, Vårdsberg, talade å syskonens, vägnar, varjämte rättare Lager, Värmdön. och godsägare Widlund, Högby. jämväl bragte tack och farväl till den hädangångne. Sedan sångkören utfört ett par sånger defilerade fanorna förbi järnvägsvagnen. varvid de sänktes till en sista hälsning.

Till båren hade sänts ett 80-tal kransar och en del buketter. Bl. a. märktes en krans av röda polyantarosor och vit gladiolus samt blågula band från Sveriges riksdag. Vidare märktes kransar från Svenska lantarbetareförbundet, Socialdemokratiska riksdagsgruppen, Upplands lantarbetareförbund, Uppsala läns soc-dem. partidistrikt, Uppsala läns landsting, Landstingets socialdemokratiska grupp. Södra Trögds lantarbetarekrets. Hammarby lantarbetarefackförening, Grödinge lantarbetarefackförening avdelning 98, Kungsängens arbetarekommun, Kungsängens avd.1 av U. L. F., Kungsängens kvinnoklubb. Kungsängens S. D. U. K., Stockholms-Näs' skolråd, Husby-Sjutolfts arbetarekommun, från 35 avdelningar av Uplands lantarbetareförbund. Bro arbetarekommun, Enköpings arbetarekommun, från kamraterna i kretsstyrelsen och V. Ryds arbetarekommun

Riksdagsman Oscar E. Sjölanders gravsättning

i Alsheda kyrkogård i Småland tisdagen den 21 augusti fick ett värdigt och högtidligt förlopp.

Från järnvägsvagnen å Vetlanda station, dit stoftet förts från Kungsängen. fördes kistan över till likvagnen, som mött, varefter den rika blomsterskörden placerades å trenne särskilda vagnar. Utefter gatorna voro stora människoskaror samlade för att åse liktåget och hälsa den återvändande sonen av Småland välkommen hem till fädernejorden. Vid Holsby tillstötte till processionen ett stort antal bilar och hästskjutsar, så att hela tåget vid framkomsten till kyrkan räknade ett 20-tal fordon.

Företrädd av Upplands lantarbetareförbands standar, vilket förbund sänt tvenne representanter, landstingsman Elmroth, Tierp, och ombudsman G. Andersson, att närvara vid gravsättningen, intågade likprocessionen i den med blommor och grönt rikt smyckade kyrkan, där kistan placerades framme i koret, varefter som inledning sjöngs psalmen 581.

Härefter höll kyrkoherden i församlingen. med utgång från de sista verserna i 1 Mosebok en anslående dödsbetraktelse, varpå .Alsheda kyrkokör på ett vackert och förtjänstfullt sätt sjöng 0. D. Lundevalls "Den sista färden" samt Davids 25:te psalm ävensom 650. Härefter följde begravningsmessa samt en känsligt och förståelsefullt given solosång: "Det brister en sträng". utförd av fröken Eva Haagbyhn från Vetlanda. Företrädd av förbundsstandaret och under tonerna av Lagergrens "Till seger" utbars sedan kistan och sänktes i den nyligen inköpta och iordningställda familjegrav en.

Vid graven bragte landstingsman Elmroth den avlidne en sista hälsning från lantarbetarna i Uppland och Södertörn, En syster till den bortgångne uttalade ett tack från släktingarna, vars allt i allo han varit. Sångkören utförde därefter "Ljuvt är att hamna", varefter standaret sänktes över graven till tack och avsked.

Några tankar vid ledarens bår.

Av A.E.Elmroth

Elmroth var en av Sjölanders närmaste medarbetare - av somliga uppfattad som konkurrent om inflytandet. När Upplands lantarbetarförbund 1930 gick samman med riksförbundet blev Elmroth dess v. ordförande och senare ordförande.

”Det blir så tomt i skogen; när den stora eken faller”. - med rätta kunde de orden citeras vid ordförandens bortgång. Bland Upplands organiserade lantarbetare väckte budskapet Om det sedan en tid anade, allmän sorg och förstämning.

Och undra på det! Han hade växt upp med rörelsen, han och denna voro ett. Han hade med åren blivit den fasta punkt, på vilken den relativt unga organisationen och dess medlemmar kunnat lita. Och i vilken han av förklarliga skäl kom att bli centralgestalten. Visst kunde ibland och vid olika tillfällen meningarna brytas om vägarna, men om målet fanns aldrig mer än en mening. Det att så solitt som möjligt förankra uppländsk lantarbetarörelse i fast och beslutsam strävan för kårens ekonomiska och intellektuella höjande. Mer än någon annan fick Sjölander slita en hund för detta arbete. Och det som kanske mest pressade mannen i spetsen var ofta missförstånd av en eller annan orsak ifrån de egna leden. Men sådant hör nu en gång för alla ledarne för svensk arbetarrörelse till. Och i livets smältdegel utkristalliseras med tidens gång, men hör historien till att döma värdet av den personliga insatsen, på vilket område den nu än uppenbarar sig

I det stycket har Sjölander gjort en insats i svensk arbetarrörelse av sådana mått att vi äro skyldiga en honnör vid hans mänskligt att döma alltför tidiga grav. Och av uppslutningen vid hans begravning och de bevis för kärlek och sympati, som han under sitt arbete förvärvat sig, bevisar bäst hur djupt hans personlighet var förankrad hos Upplands lantarbetare.

Och nu är han borta! Vi, hans kamrater, som i någon mån haft förmånen att stå vid hans sida i arbetets främsta linje, känna kanske mer än andra förlustens räckvidd, och det tomrumms omfång, som med hans bortgång har uppstått. Vi hava att i mån av krafter och fattig förmåga taga vid och föra verket vidare framåt. Det är ett arv som förpliktar. Det arvet, att där ledaren stupade, taga vid och med gemensamma krafter gå vidare. Ty framåt och uppåt må vara vår rörelses lösen, kamrater!

Förvisso skola olycksprofetiorna om verkningarna av denna vår stora förlust inom förbundet inte länge låta vänta på sig; De profeter nämligen, som hoppas och tro, att ledarens bortgång och förbundets död skulle vara ett.

Låtom oss i dessa sorgetunga dagar svära en ed att så icke så må ske. Arbetarrörelsens väg fram mot ljusare och bättre tider är kantad med gravar. För hjältarna och pionjärerna stanna vi i vördnad för vad de gjort.

Men vårt ansvar likmätigt gå vi vidare, framåt och uppåt. Bättre kunna vi inte hedra den gångnes minne. I den andan blandas sorgens vemod med tillförsiktens förtröstan, och våra fanor, nyss sänkta vid ledarens, skaparens och vännens bår, skola fortfarande och alltjämt hållas högt, vägledande och manande de spridda bataljonerna till fortsatt kamp och strävan. Och med den föresatsen, kamrater, gå vi att fortsätta vårt stora och betydelsefulla arbete

A. E. Elmroth.

Avskrift.

Kopierad 23/11 28

År 1928 den 5 november förrättades av undertecknade på anmodan bouppteckning efter riksdagsmannen, kantorn och folkskolläraren Oscar Efraim Sjölander i Villa Skoga, Stockholms-Näs församling av Bro härad, Uppsala län, som avled den 11 nästlidne augusti och efterlämnade såsom närmaste arvingar:

- 1/ änkan Jenny Elisabet Sjölander född Rylander samt
- 2/ omyndiga adoptivdottern Maj Iris Sofia född den 29 juli 1921, vars rätt och bästa bevakades av såsom godman tillkallade advokaten Hugo Lindberg, Kungsgatan 6, Stockholm.

Änkan uppgav boet under edlig förpliktelse och antecknades som följande:

Tillgångar:

Fastighet: Villa Skoga i Stockholms-Näs försam-

ling, 3 lägenheter å ofri grund, taxeringsvärde 60.000:--
5/8 mtl. Appelhester Månagård och 3/8 mtl. Appelhester Vestergård i Alsheda socken av Östra härad och Jönköpings län.

1/5 av lägenheten Appelhesters gård beträffande vilka fastigheter hänvisas till särskild bifogad bouppteckning upptagande behållning.

Fast egendom 44.000:- löseegendom 860:-- 44.860:--

därtill ytterligare 1/5 av Appelhesters gård 4.000:-108,860

Penningar och obligationer m.m. Kontant i kassan 95:--

Å Stockholms Enskilda Bank enl. Motbok n:r L 1634 73:30

" " " " i hustruns namn 71:50

Fordran hos Oskar Sundblad 1 Kungsängen 500:--

Livförsäkring i Svenska Livförsäkringsanstalten

Oden i Sthlm enl. försäkringsbrev n:r 14013 2.000:--

Svenska Statens Premieobl. 22 st. å 50:-- kr. 1.100:--

Svenska Statsobl. 4 st. å 10.575 (enl. uppgift) 42.300:--

Franska Statsjärnvägarnas 7 % oblig. 1927 (nom. 1000 Schweiz, fres), 21 et. å 749:90 15.747:90 61.887:70

Silver: 1 pokal 150:-- kr. 150:--

Transport 170.897:70

	Transport	170.897:70
<u>Nysilver:</u> 1 kaffeservis 50:- kr. 1 bricka 10:- kr.		60:--
2 duss. Matskedar 25:-kr. 2 duss. dessertskedar 15:-		40:--
2 " moccaskedar 10:- kr. 1½ duss. kaffeskedar 5:-		15:--
2 ströskedar 2:-kr. 2 legymskedar 1:- 1 såssked 1:50		4:50
1 soppstev 5:- 2 duss. matknivar 25:- 2 d. gafflar 25:--		55:--
2 d. dessertgafflar 15:- 1 d. hummergafflar 10:-		25:--
1 strösockerskål 15:- 1 såsskål 15:- 3 fat 50:--		80:--
1 ostkniv -:50, 4 smörknivar 1:- 1 par ljusstakar 5:-		6:50
2 kandelabrar 25:--		25:-- 311:--
<u>Koppar:</u> 6 kastruller 10:- 2 kaffekokare 5:-		15:--
2 flaskor 3:- 1 hink 2:50 1 par malmstakar 5:-		_____ 10:50
		_____ 25:50
<u>Järn, bleck-träsaker m.m.</u> 1 stekgryta 1;-2 grytor 1:50		2:50
2 stekpannor 1:-2 laggar 2:- 1 mortel 0:50		3:50
1 konservapparat 5:- 1 syltkittel 3:- 2 flaskor 1:50		9:50
2 bunkar 1:- knivar-gafflar 1:50 förskärare 2:-		4:50
1 biffyxa 0:50 6 formar 1:- flaska 0:50 1 köttkvarn 2:-		4:--
1 mandelkvarn 0:25 konservöppnare, korkskruv 0:25		0:50
2 strykjärn 2:- 1 elektriskt 5:- 1 betzman 0:25		7:25
8 aluminiumkastruller 10:- 1 kaffekokare 1:-		11:--
1 marmormortel 1:- 1 hushållsvåg 1:50 6 fat 1:-		3:50
6 kryddburar 0:50 4 emaljburkar 2:- laggkär 5:-		7:50
1 mangel 10:-bakredskap 1:- nickelbrickor 2:50		13:50
skärbräden 0:50 1 toaletthink 0:50 6 kryddburar 2:-		3:--
1 vridmaskin 3:- 1 dragkär 5:- 1 skottkär 5:-		13:--
yxa, såg 2:- handredskap 5:- 30 bänkfönster 50:--		57:--
4 fruktlådor 10:- 1 vattenkarmar 1:- klädstreck 1:50		_____ 12:50 152:75
<u>Glas och porslin:</u> 2 glasskålar 5:- 4 karraffiner 10;-		15:--
4 glaskannor 10:- div. öl, vin och andra glas 75:--		85:--
1½ d. assietter 1 d. sköljkoppar 12:- div. glasvaror 5:-		7:--
1 porslinservis 75:- div. porslin 10:- div. glasburk 3:-		88:--
2 duss. moccakoppar 50:-		50:-- 255:--
<u>Möbler:</u> 1 salsmöbel 550:- 1 salongsmöbel 1.000:-		1.550:--
1 skåp 225:- 1 hallmöbel 100:- bordstolar 10:--		335:--
	Transport	1.885:- 171.641:95

Transport	1.885:--	171.641:95
1 spegel 10:- 1 hallmöbel 75:- 1 herrumsmöbel 1.250	1.335:--	
1 sängkammarmöbel 800:- 1 frurumsmöbel 150:-	950:--	
1 barnkammarmöbel 125:- köks-jungfruk.möbel 65:-	190:--	
Trädgårdsmöbler 200:-- div. möbler 20:--	220:--	4.580:--
<u>Linne, sängkläder:</u> 14 vita dukar 90:-- 4 d.servetter	135:--	
2 d.lakan 50;-2 d.d:o 20:-5 d.handdukar 60:--	130:--	
2½ d. handdukar 15:- 2 d.kökshanddukar 6:--	21:--	
40 st. örngott 25:f 4 badlakan 4:. div.kaffedukar 3:-	32:--	
2 sängöverkast 5:- 12 fjäderkuddar 40:-10 kuddar 10:-	55:--	
4 madrasser 30:-5 täcken 25:- 5 filter 40:-5 d:o 10;-	<u>105:--</u>	478:--
<u>Diverse:</u> Prydnadssaker 125:- Keramik 25:-	150:--	
Mattor 585:- korkmattor 550:- radio 150:-	1.285:--	
elektrisk armatur 372:- gardiner, draperier 95:-	467:--	
väggtaflor 231:- kuddar, handarbeten 55:-	286:	
skrivuppsats 10:- div.tyg 5:- lerkrukor 5:-	20:--	
toilettsaker 10:- krukväxter 10:-1 fickur(gammalt) 25:-45:--		
Den avlidnes gångkläder 300:- diverse 34:50	334:50	2.587:50
Tillgång summa Kronr		179.287:45
<u>Avgår:</u>		
Skuld till Systemns Maja Sjölander enl. revers	11.400:--	
upplupen ränta	142:50	11.542:50
Skuld till brodern Torvig Sjölander	3.400:--	
upplupen ränta	50:--	3.450:--
Skuld till Alb. Flink, Äppelviken		3.200:--
Skuld till Stockholms Enskilda Bank		18.000:--
Skulder till diverse personer		5.663:17
Begravningskostnad i Stockholms-Näs och Alsheda		3.153:48
Boets behållning kronor		134.278:30

4 Företeddes avskrift av ett till häradsrätten för bevakning inlämnat testamente av följande lydelse:

Inbördes testamente.

Undertecknade äkta makar förklara härmed vår yttersta vilja vara,

ett den ev oss, som överlever den andra skall med full äganderätt erhålla all den avlidnes kvarlåtenskap. Därest den överlevande maken så önskar äger denna rätt, att efter värdering kontant inlösa vad som av boets fastigheter eller lösören kan komma att såsom laglott tillfalla bröstarvinge

Stockholm den 2 november 1927.

Oscar E. Sjölander

Jen. E.Sjölander

Att Riksdagsmannen Oskar Efraim Sjölander och hans hustru Jennie Elisabet Sjölander född Rylander, vilka vi personligen känna, med sunt och fullt förstånd och av fri vilja förklarar förestående förordnande innefatta deras yttersta vilja och testamente samt egenhändigt undertecknat detsamma, vilket skedde ovannämnda dag i Hugo Lindbergs advokatkontor, Kungsgatan 6 i Stockholm, intyga undertecknade, särskilt anmodade och på en gång närvarande vittnen,

Stockholm som ovan

Hildur Augusta Emerentia Schöldström Nils Harald Mossberg

N:r 144 1928 den 11 febr. uppvisat vid vittnesförhör för dödsfall skall inför Stockholms Rådhusrätt åttonde avdelning: betygar.

Ex officio:

H.Hylten-Cavallius

Ratt avskrivet intyga:

M.Moberg

J.Rylander

Sålunda efter uppgift antecknat och värderat intyga:

N.G.Elander

H. Schöldström

Att allt blivit riktigt uppgivet och intet med vilja eller vetskap dolt eller utelämnat intygas under edlig förpliktelse:

Jennie Sjölander

Vid förestående förrättning har jag varit närvarande:

Hugo Lindberg

1978-11-17

SKOGS- OCH LANTARBETET

Kunskap är makt Enighet ger styrka Redaktör Oscar E. Sjölander

Årgångar 1921 - 1929

Strejken 1925 skildras

"Brev från avdelningarna" 1. Bro, 2. Västra Ryd, 3. Bro, 4. Lossa

1925:13

Anna Tamm utmärker sig ånyo. Fånö. Sköt skarpt med revolver i luften.

:11

1200 deltagare i Kungsängendemonstrationern. Per Edvin Sköld talade Närmare 2000 infann sig på festplatsen.

Oscar Sjölander skriver om förhandlingarna

Rädda skörden - förening för "i händelse av konflikt"

Någon (Miles) har ringt till Rädda skörden och fått löfte om 6:-/dag + kost och logi. "Annars sitter det åt att få 2-3:-
Lantarbetarna krav är 50:-/år

Amiral Dyrsen var ordförande i Upplands Lantarbetsgivareförening

Bro-avdelningen uttrycker besvikelse över att strejken inte gav så stort resultat.

:17

I tidningen framförs ett tack till Sjölander att han inte skall förtrötts därför att striden inte gått fullt efter beräkningarna

Gårdar prickas för att ha uppsagt till avflyttning ett större antal arbetare än vanligt

Säbyholms gård, Brogård, Katrinedal, (Rånäs)

Åtskilliga upprop till insamlingar för avskedade kamrater, tydligen under tecknade av Sjölander, att sändas till Carl A. Enquist, Ådö

Avböner från lantarbetare som varit osolidariska under strejken ses ofta.

"Offentlig prickning" av nedanstående personer ..

"Protest" mot K.E. Bergqvist, Bro... uttalar härmed sitt ogillande av f d förbundsstyrelseledamotens uppträdande i samband med Upplandsförbundets strid. Edert handlingssätt i samband med båtresan till Uppsala 1923 och för övrigt edert osolidariska och löjeväckande uppträdande borde mana er att ta steget fullt ut. Vi äro icke betjänta av dylika individer och uttala härmed vårt förakt för Eder. Hammarbykamraterna

:21 "Arbetsgivartyper i Västra Ryd" Först bör nämnas baron Rålamb på Granhammar ..nu har han funnit för gott att utan vidare avskeda tre-fyra stycken av sina arbetare därför att de intagit en ledande ställning eller på annat sätt arbetat inom avdelningenEfter ett polisförhör, som under strejken hölls vid Granhammar, då en av kamraterna gav baronen klart besked för vilka han hade att tacka att han kunde hålla sig med en så stor stab av privata tjänare, lyxbilar m.m. Detta samt det misslyckade polisförhøret tycks i högsta grad ha förgrymmat herr baron.

Godsägare Bång på Gällövsta gård höll sig åtminstone inom sanningens och rättvisans gränser. Han yttrade till sina arbetare: "När vi skola respektera vår förening, så har ni rätt att respektera er förening".

Villkoren för Statens Egnahemslån: 1925:23

1926:1

"Uppmaning" De kamrater som ej fullgjort sina skyldigheter till avd. uppmanas att fortast möjligt eller senast å nästkommande möte infinna sig för att fullgöra sina mellanhavanden med avd. för att slippa vidare åtgärder.

Övergrans Lantarbetarfackförening

Brev från Lossa avd 4.

.....men eftersom det ännu inom Lossa avd, finnes ganska gott om trög-
månisar och sofflocksnotare, så var vårt möte ganska fåtaligt besökt.
8-10 man av 60 medlemmar - fy. Kamrater. Hur tror ni att det går för
sig att ej bevista ett enda möte på ett helt år? ..

Så vill vi påpeka för våra kamrater vid Toresta, att vi fortfarande har
våra möten vid Säbyholms skola, ifall någon skulle vilja gå dit. Tag exem-
pel av kamraterna vid Ådö och Lindormsnäs Referenten

Offentlig prickning. Som ladugårdskarlen n:r 1672 Klas Oskar Larsson
född den 24 mars 1868 ej förmått att klara sin medlemsbok från flera
månaders rest, blir han härmed prickad för osolidariskt handlingsätt.
Larsson lär ha flyttat till Kista gård, Spånga.

För Bro avd av Upplands Lantarbetarförbund: Styrelsen

Redovisning:

å insamlade medel till trakasserade kamraterna inom Lossa avdeln 4 av U.L.F.

Skå-Edeby	12:-	
Hacksta	10:10	Samtidigt får jag å de trakas-
Skepptuna	5:-	serades vägnar framföra ett varmt
Böndkyrko	8:-	tack för visad offervillighet. De
Ostertälge	19:35	avdelningar som ännu ej verkställt
Södertörn	13:-	insamlingen kunna ännu göra det, och
Lossa	91:-	mottages allt med största
	158:45	tacksamhet

För Lossa avd 4 Karl A.

Enqvist

Åkarpslagens offer Säbyholm

Svea hovrätt har med ändring av Uppsala läns södra domsagas häradsrätts
utslag dömt envar av trädgårdseleverna Karl Östling och Sigfrid Valdemar
Kron i Devensö samt kördrängen vid Ådö gård Gustaf Pettersson, till en
månads fängelse för brott mot annans frihet. De ha under lantarbetarstrejken
i somras medelst våld och hot försökt tvinga å Säbyholms gård tillfälligt
anställda lantbruksarbetare att deltaga i arbetsinställelsen. Häradsrätten
dömde envar av Östling och Kron till tre månaders fängelse och Pettersson
till två månaders fängelse.

Som synes har Svea Hovrätt betydligt sänkt det ådömda straffet. Verkställande
utskottet kommer att behandla dessa frågor vid sitt nästa sammanträde samt
söka hålla de dömda skadelösa i mesta möjliga mån.

Domarna komma att väcka bittra känslor hos lantarbetarna i Uppland-Södertörn.
Åkarpslagen måste bort. Medlet härför är en kraftig politik och facklig
organisation. Glömmen ej detta och glömmen ej Edera kämpande kamrater.

Kamratmöte i Lossa skola söndagen 21 februari kl 1 e.m.
Föredrag av? Förbundsordf. Oscar E. Sjölander
Kamraterna hälsas välkomna.

Styrelsen.

(forts) Skogs- och lantarbetaren
Från avd 2. Västra Ryd

..... till standarbärare omvaldes Oskar Persson, H.J. Öster, E. Gustafsson

KAMRATER, BEDRIVEN EN INTENSIV AGITATION .

Sen till, att alla kamraterna prenumererat på fackorganet.

Vårt förbund måste gå framåt

Tillbakagång betyder minskade löner

Alla måste deltaga i agitationsarbetet

Verkställande utskottet (31 jan 1926)

Från av' 4, Lossa

.... Vi ha även en studiecirkel inom avdelningen med kamrat K. Edvin Pettersson i Säbyholm som ledare, ämnet är kommunalkunskap.

Se prickning nästa sida

Från Bro avdelningen

Bro avdelning höll nyårsdagen sitt årsmöte. Mötet var fåtaligt besökt och det hela verkade beklämmande vid tanken på förut välbesökta möten.

Styrelse: ordf. Karl E. Bergquist, v. ordf. Gustaf Rick, sekr G. Lundvall v. sekr. Herman Gustavsson, kassör Gunnar Vikström

Den avgående styrelsen tackades för sitt förtjänstfulla arbete under tider då påfrestningarna voro stora. Den nya styrelsen, som mottog sina uppdrag under tidpunkt då många medlemmar tappat sin tro på oragnisationens makt, kunde för sin del ej avgiva några löften

:5 Ett präktigt möte i Lossa. (se annonsen ovan)

... Under strejken gingo stridens vågor höga inom Lossa avd. Säbyholm nämndes ofta de dagarna. Inom Lossa finnes lugnt och sansat folk, som icke gör sig skyldigt till några övergrepp ...Arbetare från andra håll föllo sina kämpande kamrater i ryggen. Samhällshjälpen hade lyckats att under sina fanor samla massor av vad vi kallar förrädare inom de egna leden.

Lossa lantarbetare reagerade mot detta.

Ett nitiskt landsfiskalsämne, som ville vinna arbetsgivarnas gunst och tjänstesporrar på lantarbetarnas bekostnad, skyndade till herrarna hjälp. Det blev åtal i långa banor.

Landsfiskalerna Sten i Örbyhus och Seiboldt i Kungsängen, har gjort sig skyldiga till ett handlingssätt som sent skall glömmas av Upplands lantarbet.

.... Vår förbundsordförande gav oss en ingående skildring av striden, dess förlopp och konsekvenser.

Mötet uttalade sitt förtroende för ledningen och dess ordförande.

Skarpt brännmärktes all lögn- och smutstrafik, som bedrives av fiender och motståndare till vårt förbund.

Med kamratlig hälsning

En referent

:6 Årsberättelse för Kungsängen

:9 Löner och avtal, arbetsförhållanden, naturaförmåner, timlöner
öbs lägre löner för 1924 jämfört med 1923 Strejken gav en
höjning. Artikelnen innehåller alla årens avtal

1926:12

Både lantarbetarnas och lantarbetsgivarnas avtalsförslag presenteras.

:13 TACK. Till Lossa avd 4 får jag härmed framföra mitt varmaste tack för den hjälp jag i min svåra belägenhet erhållit av såväl natura som kontanta bidrag. Tack, kamrater
Säbyholm i juni 1926 Gunnar Eriksson

:15 MEDDELANDE. Enär medlemman 8116 S. Larsson, Aske gård, nu fullgjort sina skyldigheter till avdelningen och förbundet återtages hans prickning.

Å Håtuna-Håbo-Tibble avdelnings vägnar:
Styrelsen

:17 Sjölanders fru Jennie stod också på landstingslistan 19 sept 1926

Offentlig prickning Lossa

Som kördrängen K. Edvin Pettersson vid Säbyholms gård nedlätit sig till att för en arbetsgivare berätta vad vi förhandla vid våra avd.möten uteslutes han härmed ur vår avdelning och uppmanas den avd. där han eventuellt kommer att uppträda i höst, att behandla honom efter förtjänst.

För oss existerar han ej längre som kamrat.
Lossa avd. 4 Styrelsen

:18 Protest (mot ovanstående prickning)

Undertecknad protesterar på de bestämdaste mot den s.k. prickningen i vår tidning mot mig. Den som utfört skumraskarbetet hedrar sig ej, ej heller gör han avd. någon nytta med det. Tvärtom. För det hela är en gemen lögn från början till slut och endast en hämnadeakt från vissa personer. Vidare skedde prickningen på ett icke utlyst möte, och jag fick ej tillfälle att försvara mig, man hörde endast de, som utfört skumrastarbetet mot mig, och trots att jag med ett vittne styrkt att det som påbördades mig var lögn, publicerades prickningen. Jag tror att E. vid Säbyholm och godsägare Vallensten hade roligt, då de läste Skogs- och Lantarbetaren den dagen, för då hade de båda fått hämnd på mig. Dock må herrarna tro, att jag tar saken lugnt, ty jag vet att de sansade och rakryggade medlemmarna inom vår avd taga avstånd och reagera mot den orättvisa prickningen.

Säbyholm, Lossa 19 sept 1926

K. Edv. Pettersson

Enligt vad som sedermera kommit i dagen har prickningen ej haft fog för sig, utan endast tillkommit på löst skvaller, varför rättelse göres, och K. Edv. Pettersson härmed erhåller full upprättelse.

A. Enqvist

Ordf. i avd n:o 4

S-LANTAR. ant 84.03.28 ur Skogs- och Lantarbetet

Bro bibliotek: Skogs- och Lantarbetet -

1921-22, 1923-24, 1925-26, 1927-28, (1927-28), 1929

Har gått igenom 1921-22 ganska noggrant med nedanstående anteckn.

VERKSTÄLLANDE UTSKOTTET i Förbundsstyrelsen:

- Sjölander, Kungsängen
 - A. Eriksson, Lennartsnäs
 - K. Pettersson, Tranbygge
 - V.Sundqvist, Orresta (senare utbytt mot Kungsängenbo)
- * Sammanslagingsfrågan var väsentlig:
Sjölander: ULF ej från början avsett att vara eget förbund Lossa: 76 mot sammanslagning - 1 var för.
- * Kunskap ger makt - Enighet ger styrka: Motto på 1:a sidan
- * Före 1921 hade tydligen vissa 'provnummer' utkommit 5000 ex
- * Kooperativt jordbruk. Motion i Riksdagen av Sjölander
- * Kooperationen inom förbundet kläder, skor
- * Annonser: Västra Ryds konsumtionsförening "Gynna den kooperativa rörelsen"
- :5 Legostadgan. Sjölander försökte 1918 få bort den.
- * Minneslistor: fackmöten: när - var, ledare
- * Uppvaktningar: 40-åriga smeden och slöjdaren Alb. Eriksson Lennartsnäs, ordf. fackföreningen
- * Annonser: Västra Ryds konsum
Sven Bäckman: Velociped- och järnaffär
Jean Malmström. Håbolund
Zernell, K-n, Specerier, Manufaktur, Skodon, Glas
Järnvaror
Lundin, Lanthandel
Johansson, Bro, Velocipeder
- * Lustresa till Uppsala med ångbåt.
- * Nytt från avdelningarna
- * Insändare
- * Friluftsfester: Uppsala, Rosersberg, Åkersberga, Hallstavik
- :12 VÅLDSAM REDUCERING AV LÖNERNA
Skrivelse från Dyrssen, se bilaga

:14 Sjölanders anförande i Riksdagen (in extenso)

:17 Extra Kongress 28 aug 1921

* HJÄLP RYSSLANDS HUNGRANDE FOLK.

kongressbeslut: Varje medlem av förbundet:

10 kg sädesspannmål

15 kg potatis

1 kg ärter

Redovisn. Avd. 1 Kungsängen: 400 kg råg, 30 kg ärter

Avd. 2.Västra Ryd: 332 kg råg. 685 kg potatis

Avd. 3.Bro: 780 kg råg, 1900 kg potatis

Avd. 4. Lossa: 665 kg råg, 2320 kg potatis

233 kg ärter

Tack-Svar: från Ryssland

"Med Kommunistisk hälsning"

* AVTALSFÖRHANDLINGARNAS förlopp i nummer efter nummer

* Hur man skriver fullmakt för röstning i kommunalstämma.

* Sjölander håller många föredrag runt om i
Uppland Föredragsturnéer

* Julhälsning

1922

- Blockad mot Brogård

- Kyrko- och skolrådsvalet: Socialdem. erövrade alla platserna

- Nödhjälpsarbeten har organiserats av Sjölander

- ABF, bekymmer över lantarbetarnas läsvanor.

* Spriten en farlig fiende.

* Lantarbetare, som är värda förakt

* Förslag till avtal

:10 Lennartsnäs förklaras i blockad

* Många 'fäster' på Frihetsdagen 3/6 1922
se Säbyholms skola (A. Carlsson)

* "Rädda skörden" fanns redan 1922

* Våldsamt utfall mot Widman och hans fru

* Tack till Bildt på Lejondal för mat och traktering på
midsommaraftonen

:15. Arbetsgivarnas ultimatum i lönefrågan
avslag med förkrossande majoritet

:17. Medlingsförslaget antaget

1927-1928

* Tillkamraterna på Stäkets gård:
"Vad är meningen med att ni lyser med er frånvaro på våra möten ?

* Bro avd 3 använde godtemplarlokalen

* Artikel mot återinförande av katekesen.

:6 Upprop till hjälp åt Gunnar Vikström, Önsta Redovisn i nr 9

- Ekerö	15:-
- Botkyrka	30:-
- Tuna	10:-
- Kalmar/Ytter	8:-
- Spånga/Brom	32:-
- Forsmark	10:-

Gunnar Vikströms tack (nr 10)

* Offentlig prickning Gustavsson, Nygård
- Vi uppmana därför alla kamrater, att varhelst ni träffar personen i fråga, så visa honom Edert förakt, ty han har ej förtjänat något bättre.
Bro i maj 1927

* Avbön (ej ovanstående)
Undertecknad lovar härmed att bliva en god kamrat och fullgöra mina skyldigheter till avd. och förbund.
Tibble gård 26 maj 1927
D.K. Larsson

Denna avbön är av avd. godkänd, vilket härmed intygas
Kungsängen, avd 1 Styrelsen

* Sjölander håller många föredrag (ännu)

:10 "Vad ett ogrundat rykte kan åstadkomma"
Bro avd. vill uppmana alla "att först ta reda på hur saker och ting förhåller sig, innan några yttranden görs
- Vitgardist - Brodén - Brogård

* Egnahemsrörelsen

* Hammartorpsbacken: blockad mot arbeten. Slagbrand dömd till 2 mån för misshandel av vägmästaren, för att han förhindrat strejkbrytare att arbeta.
Fick senare två år för mened.(han hade verkligen spottat vägmästaren i ansiktet)

:16 Gunnar Vikström skriver artikel från Akad. sjukhuset
"Några tankar om avrättningarna i USA"

** Artiklar om sjukdom och hälsa
** Hur mjölken skall behandlas
** Sängklädeskultur, vädring av ärvda kläder

- * Hur en studiecirkels arbete kan organiseras
- * Sex fackliga bud
 1. Var med och fatta beslut
 2. Betala fackföreningsavgiften regelbundet
 3. Uppträd humant i föreningen och privata livet
Kamraters och motståndares aktning
 4. Undvik skvaller
 5. Börja alltid arbetet i tid. Använd fritiden till eget och kamraters bästa
 6. Skaffa dig bildning: tidningar, böcker, föredrag

- * Litteratur som rekommenderas.
 1. Talaren och debattören
 2. Mötesförhandlingar och deras förande

- * Undertecknade organiserade lantarbetare tillönskar kamrater och övriga
GLAD OCH TREVLIG JUL och ETT LYCKOSAMT 1928
 - varje avd. presenterar de aktivas namn
 - många namn, 7 sidor

1928

- * Medlemsskapets förpliktelse
 - inte medlem bara för att undgå kamraters misshag
 - plikt: att besöka mötena
erlägga avgifter
slå vakt om organisationens intressen
kännedom om sin egen organisation
rättvis arbetsfördelning i föreningen,
ej låta andra göra allt arbete

** Ord om äktenskapet, Sören Kierkegaard

* Lantarbetarnas bostadsförhållanden (motion)

* Bro: fortfarande alla möten i godtemplarlokalen

** Kulturen och socialismen

vits: - varbildning i foten
- bildning som varar

- * Samlingslokaler på landsbygden (Motion)
statsbidrag till allmänna lokaler, utanför partigränserna
Remiss: Socialstyrelsen, positivt
Utskottsyttrandet positivt

Kallelse till extra kongress: Oscar E. Sjölander
ordf.(snart frisk)

* 1-maj-talen i Stockholm redovisas

:13 Annons om Sjölanders föredrag i Grillby godtemplarlokal 5/8
Död: 11(?) aug

Minnesrunan:

- Hätskhet och fiendskap kom honom rikligen till del
- Godsägardömet såg i honom en ond ande
- Kyrkliga hierarkien förföljde honom
- Han valde inte livets behagliga läsida

ULF - skapat av Sjölander
- organisatorisk styrka
- lantarbetarrörelsens huvudfäste

30-tal fanborgar
3 lastbilar med blommor
muiskkår från Stockholm
500 kyrkobesökare

Alsheda - Vetlanda

TANKAR VID LEDARENS BÅR

- hopp om att kunna fortsätta hans verk
- olycksprofeter, som hoppas och tror att ledarens bortgång = förbundets död
- Låt oss svära en ed att så icke må ske.

* Följetong om: Skråväsendets uppkomst

:22 10-års Jubileet. Historik

- 15/9 1918 konstituerande möte i kyrkskolan öppnades av riksdagsman Sjölander
- 1/12 Uppländskt lantarbetarförbund bildas
Bro härads styrelse = tillsv. styrelse i förbundet
Sparre och Rålamb närvarande, de hade fått löfte om att ha med sig dir Leufvén, sakkunnig i lantarbetarfrågor
Kommittébetänkande föredrogs av Leufvén:
 - arbetsgiv gör ett visst avdrag på lönen till en personlig fond, som de får ut när den blivit 2000:-
en grundplåt till ett eget hem på gamla dagarVille hellre ha bättre lön, omöjligt att spara s& mycket på en årslön av 3-400 kronor
- mars 1919 . röster för omedelbar strejk
löneförslag till arb.giv. till 15 april
positivt svar före 1 ma^j, annars strejk
- 4/5 15 kronor/mån godtogs inte
- 31/7 Strejk i hela Uppland, 8 dagar.
arb.giv tvingades till förhandling efter 4 dagar